

Архітектурні патерни: таємниця професійного програміста

доцент Андрій Крєневич

<https://github.com/krenevych/KickOffToDesignPatterns>

Архітектура... навіщо?

Найважливіші метрики при розробці комерційних програмних продуктів:
вартість і час розробки

Повторне використання програмної архітектури та коду — це один з найбільш поширених **способів зниження вартості розробки**.

Основні проблеми, що не дозволяють пристосувати старий код до нових умов:

- занадто **тісні зв'язки** між компонентами,
- **залежність** коду **від конкретних** класів, а не абстрактних інтерфейсів,
- **вшиті** в код **операції**, які неможливо розширити

Шаблони проектування

Шаблони проектування програмного забезпечення

Шаблон проектування програмного забезпечення, (патерн проектування, *eng software design patterns*) – це типовий спосіб вирішення певної проблеми, що часто зустрічається при проектуванні архітектури програм.

- На відміну від готових функцій чи бібліотек, патерн не можна просто взяти й скопіювати в програму.
- Патерн це **не якийсь конкретний код, а загальний принцип** вирішення певної проблеми, який майже завжди треба підлаштовувати для потреб тієї чи іншої програми.

Патерни... навіщо?

Патерни проектування дозволяють розробникам створювати програми, які є більш ефективними, легкими для розуміння, підтримки та масштабування.

Класифікація (архітектурних) патернів

- **Породжуючі шаблони** (англ. Creational patterns) — це шаблони проектування, що абстрагують процес побудови об'єктів.
- **Структурні патерни** (англ. structural patterns) — показують різні способи побудови зв'язків між об'єктами.
- **Поведінкові патерни** (англ. behavioral patterns) піклуються про ефективну комунікацію між об'єктами.

Історія

- Концепцію патернів вперше у 70х рр ХХ століття описав архітектор Крістофер Александер у книзі Мова шаблонів. Міста. Будівлі. Будівництво.
- У **1987** році Кент Бек (англ. Kent Beck) і Вард Каннігем (англ. Ward Cunningham) узяли ідеї Крістофера Александра та розробили шаблони відповідно до розробки програмного забезпечення для розробки графічних оболонок мовою Smalltalk.
- У **1988** році Ерік Гамма (англ. Erich Gamma) почав писати докторську роботу про загальну переносимість цієї методики на розробку програм.
- У **1989–1991** роках Джеймс Коплін (англ. James Coplien) трудився над розробкою ідіом для програмування мовою C++ та опублікував у **1991** році книгу «Advanced C++ Idioms».

Історія

- У **1994** році Ерік Ґамма, Річард Гелм (англ. Richard Helm), Ральф Джонсон (англ. Ralph Johnson) та Джон Вліссідс (англ. John Vlissides) публікує книгу «Патерни проектування: повторно використовувані елементи архітектури об'єктно-орієнтованого програмного забезпечення» («**Design Patterns — Elements of Reusable Object-Oriented Software**»). Ця книга послужила приводом до прориву методу шаблонів.
- Також команда авторів цієї книги відома суспільству під назвою Банда чотирьох (англ. **Gang of Four - GoF**).

Меблевий магазин

```
public class Shop {
```

```
    // Сировина для виготовлення меблів
```

```
    private String material = "Wood"; // матеріал
```

```
    private String color = "Crimson"; // фарба
```

```
    private int nails = 100; // цвяхи, шурупи тощо
```

```
    // Список стільців, що є в наявності в магазині
```

```
    private final List<Chair> chairs = new ArrayList<>();
```

```
    // Список столів, що є в наявності в магазині
```

```
    private final List<Table> tables = new ArrayList<>();
```

```
    // Демонструвати меблі в салоні
```

```
    void demonstrateFurniture(){
```

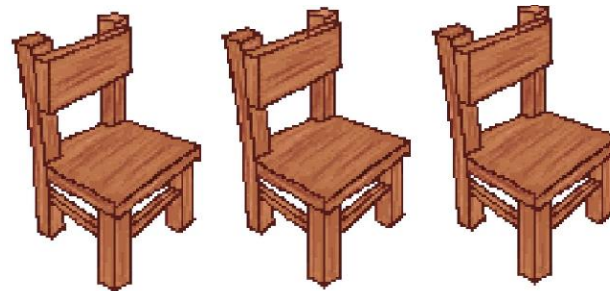
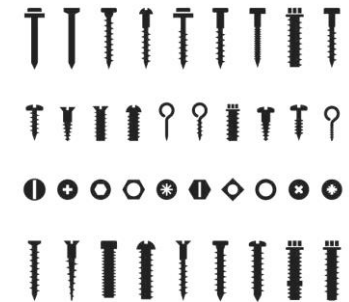
```
        chairs.forEach(Chair::demo);
```

```
        tables.forEach(Table::demo);
```

```
    }
```


FURNITURE

Меблевий магазин

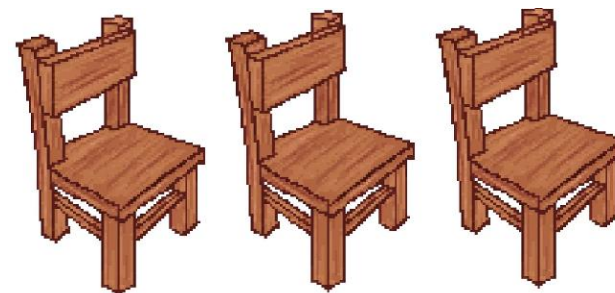
```
public class Shop {  
  
    public enum Type { // Типи меблів  
        TABLE,  
        CHAIR,  
    }  
  
    // Виготовити нові меблі за типом  
    void createFurniture(Type type){  
        if (type == Type.CHAIR){  
            Chair chair = new Chair(material, color, nails);  
            chairs.add(chair);  
        } else if (type == Type.TABLE){  
            Table table = new Table(material, color, nails);  
            tables.add(table);  
        }  
    }  
}
```

```
Shop shop = new Shop(); // Магазин з продажу меблів
```

```
// Створюємо асортимент меблів - 3 столи і 3  
стілці
```

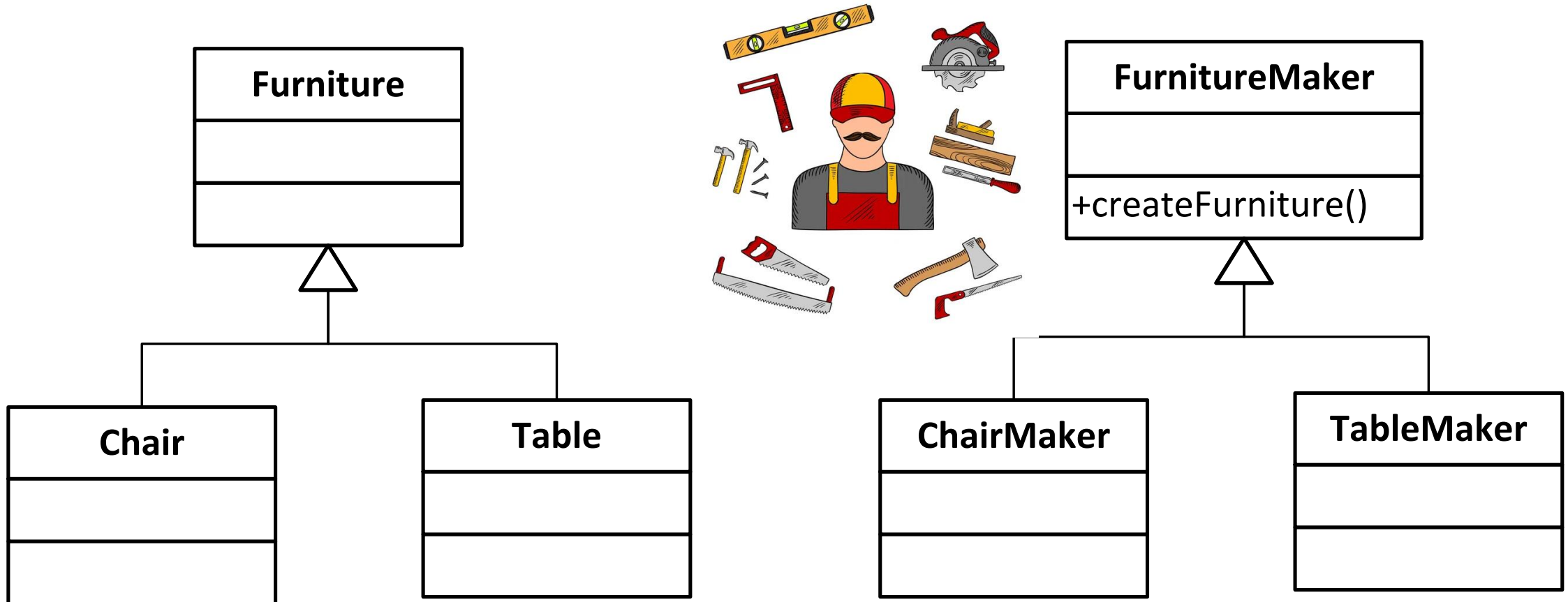
```
for ( int i = 0; i < 3; i++){  
    shop.createFurniture(Shop.Type.CHAIR);  
    shop.createFurniture(Shop.Type.TABLE);  
}
```

```
// Демонструємо меблі у салоні  
shop.demonstrateFurniture();
```


Запрошуємо мебляра

- Зведемо всі меблі до однієї ієрархії, що магазину працювати з усіма меблями незалежно від їхнього типу
- Делегуємо виготовлення меблів майстру, кожна конкретна реалізація якого буде виготовляти конкретний тип меблів

Майстер


```
interface FurnitureMaker {  
    Furniture createFurniture(String material, String color, int nailNumber);  
}
```

```
public class ChairMaker implements FurnitureMaker {  
    @Override  
    public Furniture createFurniture(String material, String color, int nailNumber) {  
        return new Chair(material, color, nailNumber);  
    }  
}
```



```
public class Shop {  
    // різні поля методи магазину  
  
    // Список меблів, що є магазині  
    private final List<Furniture> furnitureList = new ArrayList<>();  
  
    // Виготовити нові меблі за типом  
    void createFurniture(FurnitureMaker furnitureMaker){  
        Furniture furniture = furnitureMaker.createFurniture(material, color, nails);  
        furnitureList.add(furniture);  
    }  
}
```

```
// клієнтський код  
FurnitureMaker chairMaker = new ChairMaker();  
FurnitureMaker tableMaker = new TableMaker();  
  
for ( int i = 0; i < 3; i++){  
    shop.createFurniture(chairMaker);  
    shop.createFurniture(tableMaker);  
}
```

Подальше асортименту товарів у магазині

```
public class Sofa extends Furniture {  
    public Sofa(String material, String color, int nailNumber) {  
        super(material, color, nailNumber);  
    }  
}
```

```
public class SofaMaker implements FurnitureMaker {  
    @Override  
    public Furniture createFurniture(String material, String color, int nailNumber) {  
        return new Sofa(material, color, nailNumber);  
    }  
}
```

// клієнтський код

```
FurnitureMaker sofaMaker = new SofaMaker();  
shop.createFurniture(sofaMaker);
```

